

Per Øverland: Historieglimt 292 – Louiselyst

Selskapslokalene på Louiselyst er kjent for mange som har vært der ved ulike selskapelige sammenkomster gjennom årene. I 2018 er det restauratørparet Gunda Sømliøy og Helge Værnes som driver *Louiselyst Gård Selskapshus og restaurant*. De sier på sine hjemmesider: «*Vi er et par som verdsetter gjestene og vår faglige stolthet som noe unikt*». I 1991 ble eiendommen kjøpt av ekteparet Anne Kathrine og Jahn Robert Micaelsen. De foretok en full innvendig og utvendig restaurering av hovedhuset frem til 1996. 1. mars samme år åpnet de det for servering under det navnet som benyttes fremdeles. Det nåværende vertskapet er stolt av stedets historie og en kort beretning er å finne på deres hjemmesider. Vi skal her hoppe helt tilbake til begynnelsen.

Stedets historie går tilbake til 1808. Da ble bruket utskilt fra Devle gård og bykslet av kjøpmannen Otto Friedrich (Fredrik) Owesen. Det ble kalt Ballyshannon. Han hadde hus i byen, men ville ha en lystgård i Strinda. Svært mange av byens borgere hadde større eller mindre lystgårder på landet omkring byen. Lystgårdene hadde et dobbelt formål. De skulle være et tiltalende sted der familien kunne tilbringe sommerhalvåret og dessuten skulle stedet drives slik at de kunne få jordbruksprodukter av ulikt slag derfra. Lystgården eller avlsgården ble drevet av en rådsdrenge, i folketellingene kalt «avlsgårds husmann» eller «rossdrenge». Han bodde gjerne med sin familie på stedet og var egentlig en forpakter. Familien Owesen fikk en trist skjebne, men den ene sønnen, Johan, som vokste opp, ble en kjent person i Trondheim så det er naturlig å stanse litt med ham.

Johan Widerøe Thoning Owesen ble født i Dublin den 21. mars 1804. Hans mor var irsk. Jane Maria Allingham var født 27. april 1784 i Ballyshannon; en havneby på den irske nordvestkysten i grevskapet Donegal. Allingham var en av de ledende familiene der. Hennes foreldre var Jane Hamilton og John Allingham. Faren var kjøpmann. Det var også hennes to brødre, Edward og

William. Thoning Owesens far, Otto Friedrich Owesen var fra Flensburg. Han kom som ung til Trondhjem og arbeidet seg opp som kjøpmann. Han ble kompanjong hos den ledende trelasthandleren Johan Widerøe Thoning. Otto Owesen var ofte på lange forretningsreiser i utlandet, og hadde forbindelse med Allinghams i Irland. Jane og Otto giftet seg i 1803. Allerede i august 1804 flyttet de til Trondhjem. Jane fikk en datter, som døde i 1807. Selv døde hun den 4. mars samme år. Lykken ble kortvarig for den lille familien.

Johan Widerøe Thoning Owesen ble altså morløs bare tre år gammel. Morens søster hentet gutten hjem til Irland. Han vokste derfor opp hos morens familie i Ballyshannon; en vakker by som i mangt minner om Trondhjem. Han var en begavet og lærenem gutt. Han fikk sin utdanning på Foyle College i Londonderry i grevskapet Derry på grensen til Donegal; en gammel og god skole. Skolen eksisterer den dag i dag i beste velgående. I 2007 feiret den sitt 350 års jubileum! I 1820 var Johan på besøk i Trondhjem. Han likte seg godt og kom også senere på besøk til venner og kjente her. Han besluttet å slå seg ned i byen. Hans far var død allerede i 1812. Gutten fikk en stor arv på 40.250 spesiedaler. I 1828 kjøpte han Leira gods i Strinda etter kammerherre Georg Fredrik von Krogh. Von Krogh hadde tapt store summer på kobbervalseverket han hadde anlagt på Leira og døde i 1826. Familien måtte selge Leira. Thoning Owesen kjøpte den store gården. Han betalte 19.375 spesiedaler for Øvre Leira og 3.580 spesiedaler for Nedre leira. Han flyttet inn på Leira i 1829.

Hans far ble boende i Trondhjem. Det var året etter at han mistet sin hustru at han bykslet bruket fra Devle og begynte å bygge opp sin lystgård. Etter sin avdøde hustrus hjemby kalte han det for Ballyshannon. Det er nå Louiselyst gård. Da Otto Owesen døde i 1812 hadde han bygd uthusene som står fremdeles. Han var i ferd med å bygge nytt hovedhus, men det ble hindret ved at han avgikk ved døden. Som bykselbruk falt eiendommen tilbake til hovedbruket Devle og ble drevet sammen med det til 1840. Da overdro eieren av Devle, grosserer Just Meincke, det tidligere bykselbruket, til sin svigersønn kjøpmann Johan Wingaard Finne som skyldsatte det under navnet Louiselyst etter sin kone, Louise Meincke. Nytt hovedbygg ble oppført. Det er det nåværende hovedhuset. Stedet fikk som matrikelnummer i den nye matrikkelen, gårdsnummer 5, bruksnummer 1. Gården var lettdrevet og hadde 90 mål jord. I 1866 var dyreholdet 1 hest og 4 kyr. Avlingen var 8 tønner (tdr.)

bygg, 25 tdr. havre, 30 tdr. poteter og 75 lass med høy. I 1875 var det samme antall dyr. Det ble sådd 1/4 tdr. bygg, 2 1/2 tdr. havre, 18 kg. gressfrø og 1 1/2 tdr. poteter. I 1881 ble en del av gården Belbuan utskilt og tillagt Louiselyst. Da var det fru Louise Finne som eide Belbuan.

Familien Meincke Finne beholdt gården helt til 1950. Ved gavebrev i 1899 overdro enkefru Louise Finne eiendommen til sønnen, konsul Just Wide Finne. Han døde i 1905. Enken, Emilie Finne, solgte eiendommen til tannlege Hilmar Meincke Finne og hans søster. Under den andre verdenskrigen beslagla okkupantene gården. Mesteparten av jorda ble benyttet til å anlegge Lade flyplass. Etter hvert ble mye av jorda solgt til byggegrunn for industri og andre bygg. I 1950 ble eiendommen solgt til Emmy og Arthur Tveitan. De hadde gården til 1985. Den ble da solgt til Alf Andersen. Han benyttet hovedhuset til møbelutsalg frem til 1990. Dermed er vi fremme ved den tid da eiendommen skulle ta til som selskapslokaler og restaurant. Det er nevnt ovenfor. Det gamle gårdsanlegget er omgitt av ulike virksomheter på alle kanter. Det er velholdt og vakkert. Det er grunn til å ønske at Louiselyst vil få en lys fremtid til glede for mange som kan få fine minner fra en selskkelig sammenkomst på det gamle stedet. I andre etasje kan en finne en flott bar med navnet Ballyshannon. Den gamle og den nye tid rekker hverandre hånden.